

TÁJÉKOZTATÓ A KÖZPONTI ÍRÁSBELI VIZSGÁKRÓL

A 8. évfolyamosok számára készülő központi írásbeli magyar nyelvi feladatlapok követelményeiről

A tízből kilenc feladat egy-egy részkérdéshez, részképeséghez kapcsolódik. Megoldásukhoz a tanulóknak a korábbi években elsajátított nyelvi, kommunikációs és helyesírási ismeretekkel kell rendelkezniük, valamint bizonyosságot kell tenniük az életkoruknak megfelelő szövegértési, szövegalkotási, gondolkodási képességekről és íráskészségről. A feladatok tehát a korábbi évfolyamokon tanultak alkalmazását kívánják meg, s elsősorban nem a nyelvtani ismeretanyag reprodukálását mérik, hanem az anyanyelvi készségek működésének színvonalát és az alapvető gondolkodási műveletekben való biztonság fokát (pl. felismerés, rendezés, tömörítés, következtetés, véleményalkotás). A feladatok szépirodalmi, ismeretterjesztő és köznap szövegekhez egyaránt kapcsolódhatnak. Az összetettebb tízedik feladat önálló szövegalkotást kíván a tanulóktól: adott témáról, adott műfajban kerek, egész, lezárt szöveget kell fogalmazniuk. A fogalmazásnak a téma megtartása és a terjedelmi kíváncalom mellett (ez évfolyamonként eltérő) az alapvető nyelvhelyességi, szerkesztési, helyesírási és stílusbeli követelményeknek is meg kell felelnie.

A magyar nyelvi feladatlapok megoldásához segédeszköz nem használható.

Az írásbeli feladatsorokban előforduló követelmények:

- 1-4. évfolyamos **magyar nyelv és irodalom** tantárgyának teljes tananyaga az évfolyamonként megadott témakörök és tartalmak szerint,
- 5-6. évfolyamos **magyar nyelv és irodalom** tantárgyának teljes magyar nyelv része megadott témakörök és tartalmak szerint,
- 7-8. évfolyamos **magyar nyelv és irodalom** tantárgyának témaköreiből az alábbiak:
 - különféle megjelenésű és típusú szövegek megértése,
 - a helyesírási, nyelvhelyességi szabályoknak és a szövegtípusoknak megfelelő szövegek alkotása (elbeszélés, leírás, jellemzés, érvelés),
 - a szó szerinti, az értelmező, a kritikai és a kreatív olvasás,
 - kommunikáció,
 - tömegkommunikáció, a tömegkommunikáció műfajai (reklám, hír, hirdetés, apróhirdetés),
 - szóképzés,
 - szóösszetétel, az összetett szavak helyesírása,
 - szószerkezetek (alárendelő: alanyos, tárgyas, határozós, jelzős; mellérendelő: kapcsolatos, ellentétes, választó, magyarázó, következtető).
 - mondatfajták azonosítása a közlés szándéka szerint,
 - az egyszerű mondat típusai, szerkezete, helyesírása,
 - a szórend és a mondatjelentés kapcsolatának vizsgálata,
 - mondatrészek (állítmány, alany, tárgy hely-, idő-, állapot-, mód, eszköz-, társ-, részes-, ok-, cél- és állandó határozó, minőség-, mennyiség-, birtokos és értelmező jelző),
 - a művészi szöveg stilisztikai-poétikai sajátosságai (zeneiség, ritmus, rím, ismétlés, fokozás, túlzás, párhuzam, ellentét, szó szerinti és metaforikus jelentés, hasonlat, megszemélyesítés, metafora, allegória).

A fentiekben leírtak alapján az ez évi feladatlapok sem témaköreikben, sem felfogásukban, sem szerkezeti szempontból nem térnek el lényegesen az utóbbi évek feladatlapjaitól. Ennek megfelelően az előző évek feladatlapjai teljes mértékben felhasználhatók az eredményes felkészüléshez.

A matematika feladatlapokról

A matematika feladatlapok nem kizárólag a tantárgyban tanultakat mérik, hanem ehhez kapcsolódóan a tanulók gondolkodásának jellemzőit is. Az ismeretek alapeszközként szolgálnak a feladatok megértéséhez, a problémák megoldásához. Bizonyos feladatok megoldásának folyamatában a vizsgázónak többféle kompetenciát is mozgósítania kell. A feladatmegoldás sikerességében a tantárgyi ismeretek mellett fontos szerepet kaphat a feladatmegoldó készség, a problémaérzékenység, a kreativitás, a logikai biztonság, a szabálykövetés, a koncentráló képesség, vagyis a figyelem összpontosítása és tartóssága. Fontos kompetencia az életkori sajátosságoknak megfelelő szintű írásbeli kommunikáció is. Ebből következően elvárás a megoldások rendezett, olvasható, követhető írásos rögzítése.

A matematika feladatlapok megoldásához rajzeszközökön (vonalzó, körző, szögmérő) kívül más segédeszköz (pl. zsebszámológép) nem használható.

Az írásbeli feladatsorokban előforduló követelmények:

- 1-4. évfolyamos matematika tantárgyának teljes tananyaga a megadott témakörök és tartalmak szerint,
- 5-8. évfolyamos matematika tantárgyának témaköreiből az alábbiak:
 - Elemi kombinatorika (összeszámolás, sorrendek száma, kiválasztás).
 - Matematikai állítások (igaz és hamis állítások megfogalmazása, állítások igazságának eldöntése, ha...akkor szószerkezetek megértése, alkalmazása, állítások tagadása).
 - Műveletek törtekkel.
 - A tizedes törtek fajtái (véges, végtelen, végtelen szakaszos).
 - A kerekítés szabályainak alkalmazása.
 - Pozitív egész kitevőjű hatványok ismerete, a velük végzett műveletek azonosságainak alkalmazása (azonos alapú hatványok szorzása, osztása, hatvány hatványozása, azonos kitevőjű hatványok szorzása, osztása).
 - Számrendszerek ismerete.
 - Összetett számok prímtényezősz felbontása, osztó, többszörös, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös.
 - Műveletek algebrai kifejezésekkel (zárójelfelbontások, összetett műveletek, a műveleti sorrend biztos ismerete, helyettesítési érték).
 - Elsőfokú egyenletek megoldása.
 - Szöveges feladatok megoldása egyenlettel.
 - Százalékérték, százalékláb és alap meghatározása összetett feladatokban.
 - Két halmaz közötti hozzárendelések, alaphalmaz, képhalmaz fogalma, meghatározása egyszerű esetekben, egyértelmű, többértelmű hozzárendelés.
 - Megfeleltetés, arányos osztás, egyenes arányosság, koordináta-rendszer, pont koordinátái, grafikon.
 - Grafikonok értelmezése, elemzése, adatok leolvasása.
 - Számpárok ábrázolása koordinátarendszerben.
 - Szabály megállapítása grafikon és táblázat alapján.
 - Átlag, módusz, medián.
 - Gyakoriság és relatív gyakoriság, valószínűség és relatív gyakoriság kapcsolata.
 - A háromszögek csoportosítása, négyszögek, speciális négyszögek.
 - Geometriai transzformációk megadása, alkalmazása.
 - Háromszögek egybevágósága.
 - A tengelyes tükrözés és tulajdonságai.
 - A középpontos tükrözés és tulajdonságai.
 - A középpontos és a tengelyes szimmetria alkalmazása, szimmetrikus alakzatok.
 - A paralelogramma, trapéz és a deltoid származtatása, tulajdonságai.

- A háromszög, paralelogramma, trapéz és a deltoid kerülete, területe.
- Sokszögek fogalma.
- A sokszögek szögeire, átlóira vonatkozó összefüggések.
- A háromszög oldalai és szögei közötti elemi összefüggések.
- A háromszög nevezetes vonalainak fogalma.
- A hasáb felszíne és térfogata.

A fentiekben leírtak alapján az ez évi feladatlapok, sem felfogásukban, sem szerkezeti szempontból nem térnek el lényegesen az utóbbi évek feladatlapjaitól. Témaköreikben, különös tekintettel a számkör bővítésére, minimális eltérés tapasztalható. Ennek megfelelően az előző évek feladatlapjai nagy mértékben felhasználhatók az eredményes felkészüléshez.